

POL-30 Wong Hämäläinen Anna-Mari(UM) 18.03.2021

PYYDETÄÄN VAITELIAISUUTTA
Vaiteliaisuuspyyntö, kunnes asiasta
neuvoston päätös. Neuvoston päätös
asiasta tehty 22.3.2021, vaiteliaisuuspyyntö
päättynyt 23.3.2021.

Asia

**EU/YUTP/EDUSKUNNALLE TIEDOTTAMINEN/ Myanmar/Burma tilanteen johdosta
asetettujen rajoittavien toimenpiteiden muuttaminen**

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

EU:n neuvosto hyväksyi huhtikuussa 2013 rajoittavia toimenpiteitä (pakotteet) Myanmar/Burma tilanteen johdosta.

Neuvoston alaiseen ulkosuhdeneuvosten työryhmään (RELEX) on nyt tuotu uusi ehdotus, jossa esitetään uusien henkilöiden ja yhteisöjen lisäämistä pakotelistalle. Aiempi pakotejärjestelmä laajennetaan koskemaan ihmisoikeusperustan lisäksi myös demokratiaa ja oikeusvaltiota vahingoittavat toimet. Ehdotuksen käsittely on käynnissä prosessin vaatimissa työryhmissä ja sitä valmistellaan päätettäväksi EU:n ulkoasiainneuvostolle 22.3.2021.

Suomen kanta

EU:n tulee lähettää Myanmarin asevoimille vahva viesti demokratiaan ja siviilihallintoon palaamiseksi sekä ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamiseksi. EU on ulkoasianneuvoston päätelmissä 22.2.2021 ilmaissut valmiuden asettaa kohdennettuja pakotteita sotilasvallankaappajia kohtaan. Pakotteita ovat jo asettaneet Yhdysvallat, Kanada ja Iso-Britannia. Suomi on EU:n ulkoasiainneuvoston linjauksen mukaisesti valmis tukemaan rajattuja ja kohdennettuja pakotteita reaktiona Myanmarin sotilasvallankaappaukseen.

Suomen yleinen kanta kaikkiin pakotteisiin on se, että niiden tulee olla tarkkarajaisia ja harkitusti kohdennettuja. Pakotelistauksilla ja niiden perusteluaineistolla tulee olla vankka oikeusperusta.

Pakotteet voidaan kohdentaa vallankaappaukseen ja väkivaltaisuuksiin osallistuneita asevoimien, rajavartioston ja poliisin henkilöitä sekä näiden taloudellisia omistuksia vastaan. Suomi pitää tärkeänä, että pakotteiden poliittiset, taloudelliset ja oikeudelliset vaikutukset punnitaan huolellisesti ennen päätöksentekoa. Pakotteilla tulee olla mahdollisimman vähän vaikutusta tavallisiin ihmisiin. Pakotteiden rinnalla on tärkeä jatkaa kansainvälisiä diplomaattisia ponnisteluja ja etsiä mahdollisuuksia dialogille rauhanomaisen ratkaisun löytämiseksi demokratiakehityksen tielle palaamiseksi.

Pääasiallinen sisältö

Suomi on yhdessä EU:n kanssa tuominut Myanmarin asevoimien (Tatmadaw) 1.2.2021 tekemän vallankaappauksen. Tatmadaw on julistanut vuoden kestävä poikkeustilan vedoten epäselvyyksiin 8.11.2020 pidetyissä vaaleissa. Samalla pidettiin siviilihallinnon presidentti, valtiokansleri ja muita viranomaisia ja aktivisteja. Vallankaappauksesta lähtien maassa on toteutettu laajoja mielenosoituksia ja yleislakkoja. Kansalaistottelemattomuus on pysäyttänyt monia yhteiskunnan toimintoja (ml. pankit, julkiset sairaalat). Viime aikoina turvallisuusviranomaiset ovat asevoimien ohella ja johdolla käyttäneet enenevässä määrin yhä kovempaa väkivaltaa rauhanomaisia mielenosoittajia vastaan, erityisesti kumiluoteja, vesitykkeitä ja kyynelkaasua. Kymmeniä mielenosoittajia on ammuttu kuolettavasti ja satoja on loukkaantunut. Mielivaltaiset pidätykset jatkuvat. Internet-yhteyksiä ja muuta kommunikaatiota on rajoitettu.

Kansainvälisen yhteisön keinot vaikuttaa tilanteeseen ovat vähissä. EU, kuten suuri osa kansainvälistä yhteisöä on useissa kannanotoissa vedonnut Tatmadawiin demokratiaan palaamisen ja väkivallasta pidättymisen puolesta. Tilannetta on käsitelty mm. YK:n turvallisuusneuvostossa, YK:n ihmisoikeusneuvostossa ja ASEANin epävirallisessa ulkoministerikokouksessa. YK:n Myanmar-erityislähettiläs on keskeinen vaikuttajataho, joka on pyrkinyt dialogiin sotilasjohdon kanssa ja pääsemään vierailulle maahan. Tatmadaw ei ole vierailuun suostunut, koska erityisedustaja edellyttää ehtona tapaamista myös valtiokansleri Suu Kyn kanssa.

Suomen kehitysyhteistyöllä on tuettu mm. Myanmarin rauhanprosessia, opetussektoria ja luonnonvarojen kestävä hallintoa. Suomi tekee yhteistyötä Myanmarissa pääasiassa kansainvälisten toimijoiden kautta, kuten YK, Maailmanpankki ja kansainväliset järjestöt. Maksatukset on toistaiseksi pysäytetty, eikä nykyistä sotilashallintoa tueta. Inhimillisen kärsimyksen vähentämiseksi selvitetään vaihtoehtoja tuen jatkumiselle hankkeissa jotka edistävät ihmisten hyvinvointia ja rauhanprosessia.

Pakotteiden sisältö pääpiirteissään

Pakotteita on valmisteltu huolellisesti tiukasta aikapaineesta huolimatta. Aiemmin asetetun pakotejärjestelmän vahva oikeusperusta laajennetaan koskemaan ihmisoikeusperustan lisäksi myös demokratiaa ja oikeusvaltiota vahingoittavia toimia. Pakotteet kohdennetaan tarkasti henkilöihin jotka ovat olleet keskeisessä asemassa sotilasvallankaappauksessa ja asevoimien taloudellisiin intresseihin. Pyrkimyksenä on minimoida pakotteiden vaikutus tavallisiin ihmisiin.

Pakotejärjestelmää päivitetään siten, että se mahdollistaa luonnollisten henkilöiden lisäksi myös yhteisöjä kohtaan asetetut pakotteet. Pakotetoimien pääasiallinen sisältö kattaa vientirajoituksia sekä ihmisoikeusloukkauksista ja –rikkomuksista vastuussa olevien tahojen varojen jäädyttämisen sekä matkustus(maahantulo)rajoitukset. Pakotejärjestelmän on tarkoitus rajoitusten estämättä mahdollistaa humanitaarisen avun toimittaminen sellaista tarvitseville.

Itse pakotejärjestelmän uusimisen lisäksi pakotteita laajennetaan koskemaan viime aikaisista tapahtumista vastuussa olevia tahoja. Nämä uudet pakotelistaukset sisältävät 11 henkilöä.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Heli Kanerva UM/ASA-40, heli.kanerva@formin.fi, p. +358503254839
Veikko Kiljunen UM/ASA-40, veikko.kiljunen@formin.fi, p. +358295350101
Harri Sallinen UM/OIK-10, harri.sallinen@formin.fi, p. +358401321354
Teemu Sepponen UM/TUO-30, teemu.sepponen@formin.fi, p. +358295351045
Heini Korhonen EUE, heini.korhonen@formin.fi, p. +32473530795
Anna-Mari Wong Hämäläinen, anna-mari.wonghamalainen@formin.fi, p. +358503477098

EUTORI-tunnus

EU/2021/0251, EU/2021/0257, EU/2021/0276

Liitteet**Viite**

Asiasanat
Hoitaa

Tiedoksi
